

20
ROKOV
PODPORY
UMENIA

CENA
NADÁCIE
TATRA BANKY
ZA UMENIE
2015

Tlačová správa
Bratislava 21. 11. 2015

Laureáti Ceny Nadácie Tatra banky za umenie 2015

Dnes boli vyhlásení laureáti jubilejného 20. ročníka Ceny Nadácie Tatra banky za umenie. Sošku Múzy si odniesli Jaroslav Vojtek, Ondrej Spišák, Ľubomír Longauer, Moyzesovo kvarteto, Kornel Földvári - in memoriam a Otis Laubert.

Na Cenu Nadácie Tatra banky za umenie v kategórii **Hlavná cena** boli tento rok nominovaní:

- °**Audiovizuálna tvorba, rozhlas, TV film:** Jaroslav Vojtek (s dvoma dielami), Ivan Ostrochovský
- °**Divadlo:** Ondrej Spišák, Daniel Majling, František Lipták
- °**Dizajn:** Ľubomír Longauer, Michal Hanula, Ján Šicko
- °**Hudba:** Andrej Kalinka, Moyzesovo kvarteto, Miki Skuta
- °**Literatúra:** Kornel Földvári - in memoriam, Veronika Šikulová, Daniel Majling
- °**Výtvarné umenie:** Alex Mlynárčik, Otis Laubert, Pavol Macho

Laureátmi Ceny Nadácie Tatra banky za umenie 2015 v kategórii Hlavná cena sa stali:

- °**Audiovizuálna tvorba, rozhlas, TV film:** Jaroslav Vojtek (za réžiu poviedkového filmu Deti)
- °**Divadlo:** Ondrej Spišák (za réžiu hry Majster a Margaréta, Teatro Tatro, Nitra)
- °**Dizajn:** Ľubomír Longauer (za autorstvo a dizajn publikácie Vyzliekanie z kroja 2)
- °**Hudba:** Moyzesovo kvarteto (za autorstvo, album String Quartets - pri príležitosti 40. výročia založenia súboru)
- °**Literatúra:** Kornel Földvári - in memoriam (za autorstvo knihy ...až pod čiernu zem)
- °**Výtvarné umenie:** Otis Laubert (za Otis Laubert Museum - vlastné múzeum, Bratislava)

Mladý tvorca (umelci do 35 rokov):

- °**Audiovizuálna tvorba, film, TV:** Miroslav Remo (za réžiu dokumentárneho filmu Comeback)
- °**Divadlo:** Luboš Kostelný (za herecký výkon, postava Michala v hre Bál, Činohra SND, Bratislava)
- °**Dizajn:** Martin Mistrík a Viliam Csino (za grafický dizajn knihy CVERNOVKA)
- °**Hudba:** Roman Patkoló (za interpretačný výkon, koncertné turné s Anne Sophie Mutter, Carnegie Hall, New York)
- °**Literatúra:** Peter Balko (za autorstvo románu Vtedy v Lošonci)
- °**Výtvarné umenie:** Jaroslav Varga (za inštaláciu Stratená knižnica, SNM – Múzeum Betliar)

Mladý módný tvorca:

Od roku 2010 Nadácia Tatra banky oceňuje aj prácu mladých módných tvorcov. Po Márii Štranekovej (2010), Marcelovi Holubcovi (2011), Martinovi Hrčovi (2012), Maji Božovič (2013), Borisovi Hanečkovi (2014) pripravila unikátne šaty pre Múzu večera – Adelu Banášovú – Andrea Pojezdálová.

Výnimočné diela vo výnimočných prevedeniach

Hudobná dramaturgia 20. výročia Ceny Nadácie Tatra banky za umenie si dala za cieľ predstaviť divákovi čo najširšie spektrum hudobníkov a hudobných štýlov, aby symbolicky reflektovala na významné jubileum tohto unikátneho podujatia. Otváracím hudobným číslom galavečera bolo virtózne vystúpenie v podaní Stana Palúcha, Ľubici Čekovskej a Jozefa Luptáka. Nasledovali speváci prezentujúci našu alternatívnu scénu – Adriana Kučerová a Peter Lipa spolu so zahraničným hosťom, belgickou jazzovou speváčkou Marie Daulne.

20
ROKOV
PODPORY
UMENIA

CENA
NADÁCIE
TATRA BANKY
ZA UMENIE
2015

O umelcoch a diele – Hlavná cena

°**Audiovizuálna tvorba, rozhlas, TV film: Jaroslav Vojtek** za réžiu poviedkového filmu *Deti*

O diele: Prvý hraný film oceňovaného dokumentaristu autenticky zobrazuje pokrivené rodinné vzťahy aj fakt, že s najbližšími sme si najbližší, aj keď to niekedy nezvládame. Štyri navzájom nesúvisiace príbehy – Syn, Maratón, Kanárik, Otec – spája spoločný motív problematiky vzťahov rodičov a detí. Každá z poviedok sa odohráva v inom ročnom období a navzájom vytvárajú vrstevnatú mozaiku vzťahov, v ktorých sa odrážajú nádeje, sklamania a nevyhnutne rozhodnutia. V celom filme je zreteľný rukopis autora, príznačný pre svoju živosť, neumelosť a autentickosť so zvláštnym fluidom reálnosti.

°**Divadlo: Ondrej Spišák** za réžiu hry *Majster* a Margaréta, Teatro Tatro, Nitra

O diele: Teatro Tatro je voľne zoskupenie slovenských i zahraničných hercov, režisérov, výtvarníkov a nadšencov, pri ktorého zrode stojí režisér Ondrej Spišák. V divadelnej dramatizácii kultového románu Michaila Bulgakova, odohrávajúcej sa v nezvyčajnej atmosfére cirkusového šapita, sa snaží posunúť „mnohorakosť“ príbehu do ešte hlbšieho metaforického sveta mágie a sna. Narába pritom so širokým registrom hereckej výrazovosti umocnenej svetlami, živou hudbou, často až akrobatickými akciami či bábkovými sekvenciami, ale predovšetkým humorom, cez ktorý odкрýva hlbokú tragiku sveta. Inscenácia nadväzuje na predchádzajúce produkcie divadla Teatro Tatro, po ktorých zdedila atmosféru magického panoptika i tému blížiaceho sa konca.

°**Dizajn: Ľubomír Longauer** za autorstvo a dizajn publikácie *Vyzliekanie z kroja 2*

O diele: Výpravná publikácia je druhým dielom autorovho projektu *Úžitková grafika na Slovensku* po roku 1918 a zároveň ďalším z výsledkov jeho dlhoročného intenzívneho výskumu v tejto oblasti. Čitateľovi približuje vývoj avantgardy u nás, konkrétne na príkladoch intelektuálov z okruhu kultúrno-politického mesačníka DAV. Veľký priestor je v knihe venovaný aj Škole umeleckých remesiel v Bratislave, ktorá zásadne ovplyvnila vývoj typografie u nás. Publikáciu sprevádza bohatý dobový ilustračný materiál, z ktorého väčšina dosiaľ nebola publikovaná. Zásluhou Ľubomíra Longauera bola na Vysokej škole výtvarných umení vytvorená samostatná Katedra grafického dizajnu (1999), stál aj pri zrode Slovenského múzea dizajnu.

°**Hudba: Moyzesovo kvarteto** za autorstvo, album *String Quartets* - pri príležitosti 40. výročia založenia súboru

O diele: Moyzesovo kvarteto, jedno z najznámejších komorných zoskupení na Slovensku, tvoria huslisti Stanislav Mucha, František Török, violista Alexander Lakatoš a violončelista Ján Slávik. Nahrávka s výraznou dramaturgiou pozostáva z diel piatich skladateľských osobností – Alexandra Moyzesa, Jána Cikkeru, Ladislava Burlasa, Dušana Martinčeka a Romana Bergera. Tvorba týchto významných slovenských autorov je ťažiskovým pilierom a ústredným zdrojom inšpirácie v štyridsaťročnej histórii kvarteta, ktoré slávi úspech na domácich a zahraničných súťažiach či koncertných vystúpeniach.

20
ROKOV
PODPORY
UMENIA

CENA
NADÁCIE
TATRA BANKY
ZA UMENIE
2015

°**Literatúra: Kornel Földvári - in memoriam** za autorstvo knihy ...až pod čiernu zem

O diele: Autobiografická zbierka poviedok ...až pod čiernu zem je autorovým návratom do temných 50. rokov, keď po nedobrovoľnom ukončení štúdia, pre zlý kádrový profil, narukoval do Pomocných technických práporov Československej ľudovej armády (PTP). Smutné, ale miestami aj smutno-veselé príbehy sú citlivou a otvorenou výpoveďou človeka, ktorý sa ocitol v situácii sústavnej degradácie ľudskej dôstojnosti a ťažkej fyzickej práce v bani. Földváriho výpoveď je autentická, bez štylizácie či patetickosti a je výstižne podaná s jemu vlastným rozprávačským talentom, rozhladenosťou a inteligenciou.

°**Výtvarné umenie: Otis Laubert** za Otis Laubert Museum - vlastné múzeum, Bratislava

O diele: Autor patrí k zakladateľskej generácii konceptuálneho umenia v Československu. Je systematickým „hľadačom“ a obsesívnym zberateľom širokej škály nepotrebných predmetov každodenného využitia, ktoré následne spracúva do podoby umeleckých diel – závesných i priestorových objektov. Jedinečná atmosféra pôvodného ateliéru a s ňou spojené tvorivé stratégie umelca sú vo svojej absolútnosti síce ťažko autenticky sprostredkovateľné, projekt má však ambíciu sa o to minimálne pokúsiť – prostredníctvom obmieňaných expozícií, doplnených „site-specific“ realizáciami, hosťujúcimi výstavami a sprievodnými aktivitami.

Mladý tvorca (umelci do 35 rokov):

°**Audiovizuálna tvorba, film, TV:** Miroslav Remo za réžiu dokumentárneho filmu Comeback

O diele: Celovečerný dokumentárny film z prostredia „života za mrežami“ je témou návratov na slobodu a spať. Vznikol po štyroch rokoch práce, štyroch rokoch rozhovorov a autorových pravidelných návštev v ilavskej väznici. Okrem iného, sa venuje aj recidíve, ktorá je zo sociálno-spoločenského pohľadu najväčším problémom väzenského systému. Remo vytvoril pozoruhodný film, ktorému nechýba dobrý postreh na okamihy so silnou výpovednou hodnotou a tiež zručnosť pri ich estetickom zachytávaní a následnom zoradovaní.

°**Divadlo: Luboš Kostelný** za herecký výkon, postava Michala v hre Bál, Činohra SND, Bratislava

O diele: Scénická kompozícia s názvom Bál čerpá námet z viacerých diel Boženy Slančíkovej-Timravy, po ktorých siahli autori Činohry SND v uplynulej sezóne, venovanej téme slovanstva. Timrava vo svojich prózach podáva realistický pohľad na vtedajší spôsob života vidiečanov a detailne rozpitváva ich charaktery. V dramatisácii o ohrdnutú Milinu prejavuje záujem tamojší lekár Michal, čím si kompenzuje vlastné neradostné manželstvo s chorľavou ženou. Kostelný do postavy racionálneho intelektuála Michala dokázal vniesť vnútorný rozpor, rezignovanosť, bojovnosť a zmätenosť, čím ostal verný naturelu postáv literárnej predlohy.

°**Dizajn: Martin Mistrík a Viliam Csino** za grafický dizajn knihy CVERNOVKA

O diele: Vizuálne jedinečne spracovaná publikácia vznikla ako pokračovanie výstavy Včera predvčerom – Cvernovka a jej príbehy (2013). Pri príležitosti jej príprav zhromaždili autori – režisér Viliam Csino a grafický dizajnér Martin Mistrík, toľko dobových materiálov, že ďalším krokom bolo vydanie obsažnej publikácie, ktorá v sebe vo výsledku kumuluje fakty z histórie, urbanizmu, sociológie, kultúry, umenia a je pestrou zmesou portrétov, rozhovorov, fotografií a dobových propagačných materiálov. Svojim obsahom, ako aj koncepciou a grafickým spracovaním tak ďaleko presahuje „iba“ príbeh o jednej bratislavskej stavbe.

20
ROKOV
PODPORY
UMENIA

CENA
NADÁCIE
TATRA BANKY
ZA UMENIE
2015

°**Hudba: Roman Patkoló** za interpretačný výkon, koncertné turné s Anne Sophie Mutter, Carnegie Hall, New York

O diele: Fenomenálny virtuóz, ktorý sa venuje interpretácii sólovej kontrabasovej literatúry a komornej tvorby, patrí medzi svetovú muzikantskú špičku a je držiteľom množstva prestížnych ocenení. So svetoznámou huslistkou Anne-Sophie Mutter koncertuje už od roku 2011 a skladby pre nich priebežne komponujú autori – Krzysztof Penderecki, Sir André Previn, Wolfgang Rihm a Sebastian Currier. Roman Patkoló sa venuje aj pedagogickej činnosti – vo veku 24 rokov získal titul profesora ako jeden z najmladších v Európe a začal vyučovať na mníchovskej Hochschule für Musik und Theater, v súčasnosti pôsobí ako profesor na Hudobnej akadémii v Bazileji.

°**Literatúra: Peter Balko** za autorstvo románu Vtedy v Lošonci

O diele: Prvá próza mladého talentovaného autora je akousi zmesou drsnosti a nehy, fantázie a skutočnosti, historických aj rodinných udalostí, ktoré spája magické meno mesta Lučenec – Lošonc. Je to svet vo svete, históriou poznačený a utlačený priestor, kde sa realita miesi s absurdnosťou i abstrakciou, ktorého reálie v texte mapuje chlapec s prezývkou Leviathan. Spomienky, reflexie a príhody vnímané detskými očami rozpráva dospelým spôsobom, a táto kombinácia, či dokonca kontrast, pridáva dielu iskru. Balkovmu vyzretému rukopisu nechýba ani humor – aj keď ide skôr o čierny humor, ktorý často zvýrazňuje tragickosť napísaného.

°**Výtvarné umenie: Jaroslav Varga** za inštaláciu Stratená knižnica, SNM – Múzeum Betliar

O diele: Stratená knižnica je prvým projektom v rámci aktivity Múzeum Contemporary, ktorú iniciovalo SNM – Múzeum v Betliari. Ambíciou tohto múzea je prezentovať súčasné umenie formou intervencií do historických priestorov betliarskeho kaštieľa. Úvodnou expozíciou bol interiér knižnice Andrassyovcov, ktorá patrí k najkrajším a najznámejším priestorom budovy. Autorovi sa podarilo nenápadnými intervenciami zmeniť jej vizuálne veľmi príznačný charakter – vsadením dvoch veľkoformátových malieb na miesta dverových otvorov a vyprázdnením niektorých políc zmenil pôsobenie priestoru na diváka a nastolil otázky, tykajúce sa napríklad nášho (vyprázdneného) vzťahu k histórii a vlastným dejinám.

Mladý módnny tvorca:

Andrea Pojezdálová je absolventkou odevného dizajnu na VŠVU v Bratislave. Pre jej nadčasovú tvorbu sú príznačné čisté línie, obmedzená farebnosť, netradičné strihové riešenia a kombinácie materiálov. Často využíva kontrast plochy a štruktúry, pomocou ktorých vytvára siluetu odevu. „Pri tvorbe tohtoročných šiat som sa inšpirovala samotnou múzou. Zámerom bolo vytvoriť šaty, ktoré by korešpondovali s nositeľkou, aby sa v nich cítila voľná, krásna a vynikla v nich. Dôraz som kládla na prirodzenosť, jemnosť, ženskosť, splývavosť... Luxus, dramatickosť a elegancia nevyhnutná pre šaty určené na takéto večer vzišla z inšpirácie hnutím Art deco. Odráža sa v zvolenej farebnosti a symetrii modelu. Celkový dojem podporuje autorský šperk vytvorený na mieru k šatám od šperkárky Máne Berecovej,“ týmito slovami predstavila Andrea Pojezdálová šaty pre múzu.

20
ROKOV
PODPORY
UMENIA

CENA
NADÁCIE
TATRA BANKY
ZA UMENIE
2015

Viac o Cene Nadácie Tatra banky za umenie

Nadácia Tatra banky doteraz podporila **81** etablovaných umelcov, **41** začínajúcich tvorcov a **6** mladých módnych tvorcov. Cieľom Nadácie Tatra banky je takýmto spôsobom oceniť osobnosti slovenskej kultúry a poskytnúť im priestor na tvorbu ďalších špičkových diel.

Návrhy nominácií predkladá akadémia zložená z **86** členov - laureátov Ceny Nadácie Tatra banky za umenie v uplynulých rokoch. Finálne nominácie, ako aj laureátov následne vyberá odborná porota.

Členmi poroty pre rok 2015 sú Eva Borušovičová, Ondrej Šulaj, Tatiana Pauhofová, Martin Huba, Peter Michalica, Matej Drlička, Viliam Klimáček, Monika Kompaníková, Dorota Sadovská, Daniel Fischer, Katarína Hubová a Štefan Klein. Predsedom poroty je Igor Vida, ktorý je taktiež predsedom Správnej rady Nadácie Tatra banky.

Cenou, ako aj symbolom pocty, je **bronzová soška Múzy** udelená v kategórii Hlavná cena a **plaketa** udelená držiteľom ocenenia Mladý tvorca. Obe ceny, špeciálne pre túto príležitosť, vytvoril slovenský sochár a výtvarník Daniel Brunovský. Ocenení zároveň získavajú aj finančnú odmenu.

Kontakt:

Zuzana Böhmerová
manager nadácie a sponzoringu
02/ 5919 1450
zuzana_bohmerova@tatrabanka.sk

Zuzana Povodová
hovorkyňa
02/ 5919 1557
zuzana_povodova@tatrabanka.sk